

Plan van Aanpak

Milieuonderzoek mestbewerkingslocaties Noord-Brabant

Provincie Noord-Brabant

INHOUD

BLZ

1. INLEIDING.....	0
1.1. Aanleiding voor deze m.e.r.-procedure	0
1.2. Doel van deze dit paln van aanpak	1
1.3. Procedure en vervolgstappen.....	1
1.4. Leeswijzer.....	2
 2. MESTPROBLEMATIEK EN BELEID	4
2.1. Mest in Nederland.....	4
2.2. Mest in Brabant.....	6
2.3. Het sluiten van kringlopen en de rol van mestbewerking hierbij	8
2.4. Provinciale regels m.b.t. mestbewerking	9
2.5. Beleid Brabantse waterschappen	11
2.6. Regionaal en gemeentelijk beleid.....	11
 3. OPGAVE MESTBEWERKING	14
3.1. Opgave mestbewerking in Noord-Brabant	14
3.2. Verwachtingen m.b.t. de ontwikkeling opgave mestbewerking	16
3.3. Alle mest bewerken voor aanwenden of opslaan	18
3.4. Drie scenario's voor de opgave	19
 4. ALTERNATIEFONTWIKKELING EN EFFECTBESCHRIJVING	20
4.1. Inleiding	20
4.2. Van conceptNRD naar plan van aanpak planMER	20
4.3. Plan van aanpak planMER in 9 stappen	22
4.3.1 Groslijst (potentiële) locaties.....	22
4.3.2 Grootteklassen mestbewerkingsinstallaties	24
4.3.3 Beoordeling (potentiële) locaties.....	24
4.3.4 Rangschikking (potentiële) locaties	26
4.3.5 Selectie (potentiële) locaties	26
4.3.6 Lijst geschikte (potentiële) locaties	27
4.3.7 Vullen onderzoeksalternatieven	27
4.3.8 Opbrengst eerste fase planMER.....	27
4.4 Opstellen en beoordelen voorkeursalternatief.....	27
4.5 Referentie en nulalternatief	28
4.6 Beschouwing doorwerking mestbeleid, energie- en klimaatopgave	28
 BIJLAGE 1 BEGRIPPENLIJST	30
 BIJLAGE 2 KAARTEN	32

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding voor deze m.e.r.-procedure

Gemeenten in Noordoost, Zuidoost en Midden Brabant hebben samen met de waterschappen en de provincie het initiatief genomen om via een planMER te komen tot locatiebeleid voor mestbewerkingsinstallaties in Brabant. Hiermee willen zij bewerkstelligen dat er op basis van een goede inhoudelijke onderbouwing en via een zorgvuldig proces er een weloverwogen kader komt voor het schoon en veilig bewerken van mest in Noord-Brabant.

De provincie Noord-Brabant en Brabantse gemeenten willen komen tot regionale afspraken over de locaties voor mestbewerkingsinstallaties, waar mest bewerkt wordt die vanaf verschillende veehouderijlocaties bijeen wordt gebracht. Deze regionale afspraken gaan vervolgens gelden als toetsingskader voor gemeenten en provincie bij het beoordelen van initiatieven voor mestbewerking. Op de regionale ontwikkeldagen eind 2018 hebben zij afgesproken dit te doen op basis van de geschiktheid van locaties. Om dit vorm te geven willen de provincie en gemeenten ter voorbereiding op die regionale afsprakenkaders een Milieueffectrapport (MER) opstellen en een m.e.r.-procedure doorlopen.

Het doel van deze m.e.r.-procedure is om via een navolgbare uitwerking en vergelijking van alternatieven in een MER informatie te bieden om te komen tot zo breed mogelijk gedragen regionale afsprakenkaders. Waarbij de uitwerking per regio kan verschillen in verband met verschillen in vraag en aanbod, beschikbare locaties en regionale keuzen. De focus van het op te stellen MER ligt op de onderbouwing van de locatiekeuzen die worden vastgelegd in de regionale afsprakenkaders.

De resultaten van het MER zijn bedoeld om nadere keuzen en afspraken te maken over de beste locaties, de spreiding van de locaties en om inzicht te krijgen in de gewenste omvang van locaties voor mestbewerking. In het op te stellen MER worden mogelijke uitbreidingen van bestaande en potentiële nieuwe locaties voor mestbewerking onderling vergeleken. Ook vindt er een effectbeschrijving en –vergelijking plaats van onderzoeksalternatieven. Onderzoeksalternatieven bestaan uit een combinatie van locaties die samen voldoen aan de restopgave m.b.t. de omvang van de te bewerken mest. Onzekerheden m.b.t. de opgave voor de hoeveelheid te bewerken mest en de uitwerking van het mestbeleid worden in het MER vertaald naar verschillende aanbodscenario's.

In het MER wordt op basis van de resultaten van het onderzoek, waaronder de ranking van locaties en de effectvergelijking van onderzoeksalternatieven en standpunten van betrokken overheden (bestuurders van provincie, gemeenten en waterschappen) een voorkeursalternatief geformuleerd. Ook van dat voorkeursalternatief worden de effecten beschreven.

1.2. Doel van deze dit plan van aanpak

Een m.e.r.-procedure doorloopt een aantal stappen. Het opstellen van een Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) is de eerste stap. In deze notitie is allereerst beschreven hoe de provincie en gemeenten het milieuonderzoek willen aanpakken. Reacties naar aanleiding van deze notitie zijn gebruikt voor het vaststellen van het definitief onderzoeksprogramma (reikwijdte en detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport), dit plan van aanpak. Daarna worden de onderzoeksresultaten beschreven en vastgelegd in een milieueffectrapport (MER – het product).

1.3. Procedure en vervolgstappen

Gemeenten en provincie willen het proces dat leidt tot Regionale Afsprakenkaders Mestbewerking zoveel mogelijk in uitwisseling met de vertegenwoordigers van de belangrijkste (groepen) stakeholders vorm geven. Een klankbordgroep met stakeholders ondersteunt het opstellen van de MER. Hierin zijn de volgende partijen vertegenwoordigd: de Brabantse Milieufederatie, de Producentenorganisatie Varkenshouderij, Brabants Burgerplatform, ZLTO, Cumela en het Nederlands Centrum Mestverwaarding, een vertegenwoordiger van dorpsraden en een vertegenwoordiger van niet agrarische bedrijven.

Besturen van Brabantse gemeenten en waterschappen zijn in juli 2019 geïnformeerd over het initiatief om via een planMER te komen tot locatiebeleid voor mestbewerkingsinstallaties in Noord-Brabant, het voorgenomen proces om tot een goede inhoudelijke onderbouwing voor dat beleid te komen en de planning. In onderstaand tekstkader is het geschetste proces beschreven.

Omdat draagvlak een cruciaal aspect is faseren wij het planMER en is er in het proces ruim te tijd voor alle gemeenten, de provincie en stakeholders zich met hun gemeenteraad, Provinciale Staten en achterban zich te beraden op de informatie uit de eerste fase planMER alvorens gemeenten en provincie in een werksessie gezamenlijk een voorkeursalternatief formuleren. We vragen de GGD (samen met andere gezondheidsdeskundigen) om aan het einde van de eerste fase planMER een advies ten behoeve van het voorkeursalternatief uit te brengen.

- Vanaf maart 2020 wordt een concept van de MER opgesteld, waarin de onderzoeksalternatieven en –varianten zijn uitgewerkt en de effecten zijn vergeleken. Ook worden in deze eerste fase de gevoeligheidsanalyses uitgevoerd.
- Het concept MER wordt najaar 2020 voorgelegd aan gemeenten en waterschappen, zodat deze hun voorkeur kunnen aangeven m.b.t. de invulling van het voorkeursalternatief
- Eind 2020 volgt een brede bijeenkomst voor de besturen, gericht op het vaststellen van het voorkeursalternatief.
- De effecten van het voorkeursalternatief worden beschreven en de effectvergelijkingen en gevoeligheidsanalyses worden aangevuld (tweede fase MER).
- Gedeputeerde Staten leggen het MER ter inzage.
- Op basis van de zienswijzen en de adviezen van de commissie voor milieueffectrapportage en BrabantAdvies, stellen GS naar verwachting in het najaar van 2021 het MER vast.
- Parallel hieraan worden de Regionale Afspraken voorbereid, die op de Regionale Ontwikkeldagen eind 2021 ter vaststelling aangeboden.

Gemeenten in Noordoost, Zuidoost en Midden Brabant hebben samen met de waterschappen en de provincie het initiatief genomen voor het opstellen van een planMER. Bevoegd gezag in deze m.e.r.-procedure is de provincie Noord-Brabant.

Mocht er naar aanleiding van het MER en/of regionale afspraken aanleiding zijn om nadere regels te stellen op grond van de omgevingsverordening, dan is hiervoor nadere besluitvorming door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant nodig. Als een aanpassing van de (interim) omgevingsverordening¹ nodig is, zullen Provinciale Staten hierover moeten besluiten, voordat de regionale afspraken worden vastgesteld.

Lopende initiatieven m.b.t. de realisatie van mestbewerkingsinstallaties worden op basis van de vigerende kaders beoordeeld.

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 1 van dit plan van aanpak wordt de aanleiding voor de m.e.r.-procedure en het doel beschreven. Vervolgens wordt de procedure en vervolgstappen toegelicht.

Hoofdstuk 2 gaat in op de probleemstelling: het doel, nut en noodzaak van het mestbeleid in Noord-Brabant en de rol van regionale afsprakenkaders. Hierbij worden ook de achtergronden van het mestbeleid en de Brabantse beleidskaders ten aanzien van mestbewerking beschreven.

¹ Naar verwachting treedt in 2021 de Omgevingswet in werking. Onder die wet heeft de provincie nog maar één verordening waarin alle regels zijn opgenomen over de fysieke leefomgeving. De Interim omgevingsverordening is een eerste stap op weg naar de definitieve omgevingsverordening.

In hoofdstuk 3 wordt de huidige capaciteit voor mestbewerking beschreven, samen met een raming van de restopgave en de mogelijke ontwikkeling van de opgave voor mestbewerking.

Hoofdstuk 4 gaat in op de alternatiefontwikkeling en de wijze waarop potentiële locaties voor de restopgave mestbewerking in de provincie Noord-Brabant worden beoordeeld en onderling vergeleken. Ook is in dit hoofdstuk beschreven hoe de onderzoeksalternatieven worden samengesteld en de effecten van die onderzoeksalternatieven worden onderzocht en onderling vergeleken.

In bijlage 1 is een begrippenlijst opgenomen.

2. MESTPROBLEMATIEK EN BELEID

2.1. Mest in Nederland

Dierlijke mest is een waardevolle grondstof om gewassen van voedingsstoffen te voorzien. De Nederlandse veehouderij produceert echter meer stikstof en fosfaat in dierlijke mest dan er landbouwkundig en milieukundig verantwoord kan worden gebruikt op Nederlandse gronden. Ook is de benutting van mest niet optimaal. Nutriënten, waaronder stikstof en fosfaat, komen terecht in het oppervlaktewater, grondwater en een deel verdwijnt als gas naar de lucht. Dit leidt vervolgens tot negatieve gevolgen voor het milieu en de biodiversiteit.

Vanwege de hoeveelheid nutriënten die gewassen en bodems op kunnen nemen, zal het overschot aan mest op een andere manier verwerkt moeten worden. Mest kan bijvoorbeeld vergist worden of verwerkt worden tot kunstmest(ervanger). Via mestbewerkingsprocessen kunnen bestanddelen uit de mest gehaald worden en wordt het mestoverschot verminderd. Een betere toepassing en verwerking van mest zal bijdragen aan minder emissies en uitspoeling, lagere kosten en een verminderde vraag naar fossiele grondstoffen.

Vroeger was de landbouw volledig afhankelijk van dierlijke mest, maar dat veranderde met de komst van kunstmest. Het gebruik van kunstmest is in de loop der jaren sterk verminderd, maar het alleen aanwenden van dierlijke mest stuit in de akkerbouw en teelt van voedergewassen op praktische problemen. Een combinatie van drijfmest en kunstmest is de gangbare praktijk. De grote uitdaging is dan ook om de overvloed van dierlijke meststoffen in Nederland zodanig te scheiden, te bewerken en aan te wenden dat een landbouwkundig optimale bemesting ontstaat. Dierlijke mest moet dan beter benut kunnen worden en technisch veel preciezer toepasbaar zijn. Maar voorlopig blijft kunstmest nog noodzakelijk voor de 'fine tuning' van de bemesting.

Via zeven stelsels wordt uitvoering gegeven aan het Nederlandse mestbeleid:

1. Het stelsel van gebruiksnormen en gebruiksvoorschriften vormt de kern van het mestbeleid en gaat over het uitrijden van de hoeveelheden mest en hoe en wanneer de meststoffen uitgereden mogen worden.

Er zijn drie soorten gebruiksnormen:

- een gebruiksnorm voor dierlijke mest (uitgedrukt in stikstof);
- gebruiksnormen voor de totale hoeveelheid stikstof (voor alle meststoffen);
- gebruiksnormen voor de totale hoeveelheid fosfaat (voor alle meststoffen).

Voor een deel van de bedrijven geldt onder voorwaarden een zogenoemde derogatie. Dit houdt in dat de gebruiksnorm van 170 kg stikstof uit dierlijke mest verhoogd mag worden tot maximaal 230 resp. 250 kg stikstof. Het gaat hierbij alleen om graasdierenmest, het bedrijf moet minimaal 80% grasland hebben en voldoen aan een tal van andere voorwaarden.

2. Om de derogatie in 2017 te behouden is het fosfaatreductieplan in het leven geroepen. Dit bestaat uit drie sporen: voerspoor, stoppersregeling en fosfaatreductie. Doel is een krimp van de melkveestapel.
3. Het stelsel van dierproductierechten (varkens- en pluimveerechten) stelt grenzen aan het aantal varkens en pluimvee dat voor productie mag worden gehouden.
4. Verantwoorde groei en grondgebondenheid melkveehouderij. De Wet grondgebondenheid is een aanscherping van verantwoorde groei en heeft als doel te voorkomen dat de melkveehouderij zonder grond kan groeien.
5. Het stelsel van fosfaatrechten regelt dat de in Nederland geproduceerde hoeveelheid fosfaat – als bestanddeel van mest – structureel onder het plafond van het fosfaatreductieplan blijft.
6. Regels ten aanzien van vervoer, opslag, mengen en verhandelen van mest. Deze regels zijn ondersteunend aan de bescherming van de bodem, grond- en oppervlaktewater tegen schadelijke gevolgen van overbemesting.
7. Door de mestverwerkingsplicht moet bij een mestoverschot een deel van de mest verplicht afgezet worden buiten de Nederlandse landbouw. Er worden drie gebieden onderscheiden: zuid, oost en overig. Per gebied geldt een ander verwerkingspercentage. Met mestverwerking wordt bedoeld export van mest, mestverbranding en mestvergisting. Covergisten en scheiden zijn bewerkingsmethodes en vallen niet onder mestverwerking. De wettelijke verplichting tot verwerking van het overschot bedraagt 59% in Midden- en Oost-Brabant en 10% in West-Brabant.

Herziening van het landelijk mestbeleid

Op 22 december 2017 heeft de minister een fundamentele herbezinning op het mestbeleid en het bijbehorende stelsel van wet- en regelgeving aangekondigd. De herziening van het mestbeleid moet in dialoog met partijen uit de samenleving plaatsvinden. De herziening / herbezinning speelt zich af binnen de volgende kaders:

- De LNV-visie: Het toekomstige mestbeleid zal bij moeten dragen aan het realiseren van kringlooplandbouw in Nederland.
- Verbeteren waterkwaliteit: Het mestbeleid is bedoeld om de benutting van meststoffen te verbeteren, waardoor ook de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater verbetert.
- EU-regelgeving: Naast bovengenoemd doel voor de waterkwaliteit bevat de Nitraatrichtlijn een aantal concrete zaken die in het mestbeleid moeten worden verankerd. Dit betreft bijvoorbeeld gebruiksnormen en het bevorderen van goede landbouwpraktijken. Naast de Nitraatrichtlijn zijn ook de doelen van de Kaderrichtlijn Water van belang.
- Verminderen fraudeprikkel: De voordelen van niet-naleving van de mestregelgeving kunnen voor individuele ondernemers groot zijn. Er is dus een financiële prikkel om te frauderen. Een herzien mestbeleid moet zo min mogelijk fraudeprikkel bevatten.
- Handhaafbaarheid: Een nieuw mestbeleid moet goed handhaafbaar zijn, zodat naleving wordt bevorderd en overtredingen effectief kunnen worden aangepakt.
- Regeldruk: Zowel ondernemers als de overheid worden op dit moment geconfronteerd met hoge lasten. Een nieuw mestbeleid mag niet leiden tot hogere administratieve lasten of uitvoeringslasten.

2.2. Mest in Brabant

De omvangrijke Brabantse veehouderij produceert meer mest dan er op Brabantse landbouwgronden kan worden aangewend zonder nadelige effecten op het grond- en oppervlaktewater. Tegelijkertijd is het wenselijk om dierlijke mest aan te wenden op landbouwgronden binnen Brabant, zodat de bodemvruchtbaarheid op peil blijft en kunstmestgebruik zoveel mogelijk wordt teruggedrongen.

Een steeds groter deel van het Brabantse mestoverschot wordt afgevoerd naar elders. Dierlijke mest heeft bij velen in Brabant geen goede naam meer en Brabantse burgers maken zich zorgen over de negatieve invloed van de veehouderij op hun omgeving (geuroverlast en risico's voor de volksgezondheid door met name uitstoot van fijnstof en ziektekiemen). Daarnaast leidt de uitstoot van ammoniak tot negatieve effecten op natuur en de uitstoot van de broeikasgassen methaan en lachgas tot klimaatverandering. Ook Brabantse veehouders hebben zorgen. Zij vragen zich af waar zij met hun mestoverschot heen moeten. Veel mest wordt afgevoerd naar gebieden met veel akkerbouw en weinig veehouderij of naar mestverwerkers, maar de kosten hiervoor zijn hoog. Als de druk op de mestmarkt hoog is, ontstaat er een financiële prikkel die frauderen in de hand kan werken.

Dit moet anders vinden de provincie Noord-Brabant en Brabantse gemeenten. Mest moet geen probleem meer zijn, maar weer opnieuw een waardevolle grondstof worden, door de veehouderij te verduurzamen en over te schakelen naar een duurzame, circulaire landbouw (kringlooplandbouw). Het sluiten van de stikstof- en fosfaatkringloop heeft een afname van emissies naar lucht en water tot gevolg. Om dit te bereiken is het nodig mest dusdanig te produceren en/of te bewerken dat deze voldoet aan de vraag vanuit de bodem en het gewas en dat de mest kostenefficiënt getransporteerd kan worden.

De provincie Noord-Brabant heeft, in overeenstemming met het bestuursakkoord 'Beweging in Brabant' begin 2016 het initiatief genomen voor de 'Mestdialoog' om zo te komen tot een nieuw Brabants mestbeleid. Provinciale Staten hebben mede op basis van de uitkomsten van de mestdialoog in juli 2017 het Brabantse mestbeleid vastgesteld. De hoofdlijnen van het Brabantse mestbeleid zijn:

- Herstel circulaire landbouw, waarbij de behoefte van de bodem en gewas centraal staan bij het aanwenden van mest en eisen stellen aan de samenstelling daarvan. Dat betekent ook verliezen beperken zodat nutriënten daar terecht komen waar ze nuttig zijn.
- Het bewerken van alle mest, nog voor de opslag of aanwending op het land. Dit betekent op langere termijn andere stalsystemen en op korte termijn het emissie arm maken / stabiliseren van mest. Zo zijn belangrijke winsten te behalen in het reduceren van emissies naar lucht (ammoniak, geur en broeikasgassen), bodem en water en in het verminderen van risico's voor gezondheid en veiligheid.
- Verwaarden van mest waarbij waardevolle producten worden geproduceerd (meststoffen en andere grondstoffen). Inzet moet zijn zoveel mogelijk dierlijke

meststoffen voor plantengroei in te zetten ter vervanging van kunstmest. Minder productie van kunstmest betekent ook minder gebruik van energie.

- Professionaliteit en werken aan vertrouwen tussen ondernemers en omwonenden en maatschappelijke organisaties.
- Methaanemissie uit de mest tegengaan door te vergisten. Hiermee wordt mest ook gebruikt voor productie van hernieuwbare energie.
- Zo een bijdrage leveren aan een beter verdienmodel: minder kosten voor mestafzet en goedkopere en eenvoudiger te beheren stalsystemen.

In het Bestuursakkoord 2019-2023 zijn de volgende passages over de op te stellen PlanMER en over mestbewerking opgenomen:

- “De provincie creëert ruimte voor schone en veilige mestbewerking binnen de kaders van de Interim Omgevingsverordening. We zoeken naar daarvoor geschikte locaties tot een totale maximale vergunde omvang van het Brabantse mestoverschot. Om een keuze te maken voor de beste locaties, de spreiding van de locaties en om inzicht te krijgen in de ‘ideale omvang’ van een locatie voeren wij samen met onze partners een planMER uit. Daarnaast beoordelen wij ook de consequenties voor lopende initiatieven. Op basis daarvan kan de sector de mestbewerkingscapaciteit realiseren binnen de randvoorwaarden van schoon en veilig”.
- “Wij willen dat in Brabant vergunningen voor industriële mestbewerking worden verleend voor een periode van maximaal vijftien jaar. We hanteren daarbij de verplichting om na afloop van deze vergunningsperiode de gebouwen en installaties te saneren.”
- “Wij onderzoeken de wenselijkheid en mogelijkheid om omschakeling naar of nieuwvestiging van covergisting te verbieden. Covergisting heeft grote risico's voor milieu, gezondheid en fraude. Er zijn ruimschoots voldoende andere technieken voor mestbewerking voorhanden”

2.3. Het sluiten van kringlopen en de rol van mestbewerking hierbij

Om kringlooplandbouw te realiseren werken de provincie en partners samen aan het sluiten van de kleine kringloop (boerenbedrijf en regionaal) en het sluiten van de grote kringloop (nationaal en internationaal).

De kleine kringloop

Kringloopsluiting begint op het boerenbedrijf zelf (de 'kleine' kringloop). Boeren kunnen verschillende maatregelen nemen. Door bijvoorbeeld te zorgen voor een vruchtbare bodem die voldoende vocht en voedingsstoffen vasthoudt, kunnen planten goed wortelen en de voedingsstoffen goed opnemen. Gewassen worden zo sterker en de gewasopbrengst neemt toe. Zo komen minder nutriënten in de bodem en het water terecht. Ook door de eigen mest optimaal te benutten kan de veehouder bijdragen aan het sluiten van de kringlopen en beperken van de verliezen. Er is dan ook minder kunstmest nodig. De kleine kringloop kan zich ook uitstrekken tot op regionale schaal, als veehouders, akkerbouwers of tuinders samenwerken om hun kringloop zoveel mogelijk te sluiten.

Mestbewerking op het veehouderijbedrijf zelf draagt bij aan kringloopsluiting doordat het producten oplevert die kunstmest vervangen en daardoor aan waarde winnen in de kleine (en grote) kringloop. Mestbewerking op het veehouderijbedrijf kan op veel verschillende manieren: in de stal door urine en vaste mest bij de bron te scheiden, door de mest direct af te voeren uit de stal, en door de mest te vergisten of te scheiden op eigen terrein.

De grote kringloop

Op bedrijven met een mestoverschot kan de kleine kringloop alleen worden gesloten als het overschot wordt afgevoerd en onderdeel wordt van een grotere kringloop, op nationaal en Noordwest Europees niveau. Slechts een deel van het overschot aan mest kan onbewerkt worden afgezet in de akker- en tuinbouw elders in Nederland. Om bij te dragen aan het sluiten van deze kringlopen kan het overschot aan mest uit Brabant ook duurzaam worden ingezet op akkerbouwbedrijven in Nederland, Noord-Frankrijk of West-Duitsland.

Het bewerken van mest op industriële schaal is dan een cruciaal onderdeel van de aanpak om deze grote kringlopen te kunnen sluiten. De grote kringloop kan alleen op een verantwoorde manier worden gesloten als er via mestbewerking waarde wordt toegevoegd aan de mest.

2.4. Provinciale regels m.b.t. mestbewerking

De uitgangspunten van beleid van de provincie Noord-Brabant voor mestbewerking zijn vastgelegd in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant. Door de regels in de Interim Omgevingsverordening worden locaties en de ligging van mestbewerkingsinstallaties gereguleerd.

Hiernaast zijn er aanvullende (provinciale) beleidsregels die invulling geven aan het beperken van risico's voor de volksgezondheid en het beperken en voorkomen van geurhinder: de Beleidsregel volksgezondheid en mestbewerkingsinstallaties Noord-Brabant en de Beleidsregel industriële geur Noord-Brabant 2018. Deze beleidsregels zijn van toepassing als de provincie bevoegd gezag is voor de omgevingsvergunning.

Gemeenten kunnen aanvragen vrijwillig toetsen aan deze beleidsregels. De provinciale regels zijn een aanvulling op het bestaand beleid zoals opgenomen in het Activiteitenbesluit, de Wet milieubeheer en regels m.b.t. het lozen van afvalwater op het oppervlaktewater.

Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant

In het provinciaal beleid is opgenomen dat mestbewerking kan plaatsvinden op de veehouderijlocatie waar de mest ontstaat of op een bedrijventerrein van de juiste milieucategorie. In alle gevallen dient de mestbewerking zo plaats te vinden dat emissies en risico's voor de volksgezondheid en veiligheid op een acceptabel laag niveau liggen.

De Interim Omgevingsverordening bevat rechtstreeks werkende regels voor mestbewerking (artikel 34). Deze regels moeten bij een aanvraag voor omgevingsvergunning betrokken worden en ziet toe op initiatieven waarbij het gebruiksoppervlakte voor mestbewerking toeneemt. Omdat het huidige beleid van de provincie de vestiging van mestbewerking op bedrijventerreinen wil ondersteunen, richten de rechtstreeks werkende regels voor mestbewerking zich alleen op initiatieven in het buitengebied voor de bewerking van mest die niet ter plaatse is geproduceerd.

Mestbewerking als onderdeel van de veehouderij kan op de locatie waar de mest ontstaat. Als dat niet kan moet dit op een daarvoor geschikt bedrijventerrein. Deze zijn aangewezen op basis van een ruimtelijke en milieukundige afweging en sluiten aan op de infrastructuur. Uitbreiden en oprichten van mestbewerkingsinstallaties is conform de Interim Omgevingsverordening in het landelijk gebied alleen bij uitzondering mogelijk als:

- het transport naar de installatie plaatsvindt via pijpleidingen en de bewerking dusdanig is dat tenminste 50% van het bewerkte volume wordt omgezet in loosbaar water.
- Melkveebedrijven gezamenlijk mest willen vergisten (tot 25.000 m³ per jaar).

De verordening bevat een bevoegdheid voor Gedeputeerde Staten om met het stellen van nadere regels af te wijken van de regels in de verordening, onder andere voor het bieden van gebiedsgericht maatwerk rondom mestbewerking in gemengd landelijk gebied (artikel 38.2 en 38.3). Deze bevoegdheid kan afgewogen worden als in ieder geval aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- er is sprake van een locatie in een gebied waar binnen een straal van 2,5 kilometer ten minste 150.000 ton mest wordt geproduceerd door varkens en/of vleeskalveren;

- de mest vanuit dat gebied afkomstig is;
- gemotiveerd is waarom de vestiging op een bedrijventerrein vanuit kwalitatieve overwegingen niet kan, anders dan vanwege bedrijfseconomische redenen. De kostprijs van de grond of een besluit dat mestbewerking ongewenst is (Not In My Backyard), zijn daarvoor geen valide argumenten.
- de voorwaarden voor mestbewerking (afwijkende regels) voor agrarisch-technische hulpbedrijven en agrarische-verwante bedrijven zijn zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Beleidsregel volksgezondheid en mestbewerkingsinstallaties Noord-Brabant.

In april 2018 is de Beleidsregel volksgezondheid en mestbewerkingsinstallaties Noord-Brabant in werking getreden. Deze beleidsregel heeft als doel negatieve effecten op de volksgezondheid te voorkómen en stelt scherpe normen voor de emissie van stof vanwege het potentiële risico voor de volksgezondheid van de uitstoot van stof met resten van bacteriën, schimmels en virussen (bio-aerosolen) bij mestverwerking. Deze beleidsregel ziet toe op mestbewerkingsinstallaties die onder het bevoegd gezag van de provincie vallen. De provincie is bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning als sprake is van het bewerken of verwerken van buiten de inrichting afkomstige dierlijke meststoffen met een capaciteit van 25.000 m³ per jaar of meer (categorie 7.4 van bijlage I, onderdeel C van het Bor) en er sprake is van een IPPC-installatie of het Besluit risico's zware ongevallen 2015 van toepassing is. De eisen zijn locatie-onafhankelijk.

De beleidsregel gaat uit van een maximale emissiewaarde voor totaal stof van 5 mg/Nm³, overeenkomstig de (strengste) stofemissie-eis uit het Activiteitenbesluit. Een emissie zo dicht mogelijk bij 0 mg/Nm³ wordt nagestreefd. Een vergunning voor mestbewerking wordt alleen verleend als de emissie van totaal stof naar de buitenlucht aantoonbaar geminimaliseerd is, voor zover dat technisch en economisch haalbaar is.

Vergunning voor een mestverwerkingsinstallatie wordt slechts onder voorwaarden verleend. Met name de volgende maatregelen moeten worden toegepast:

- Verplicht mest hygiëniseren door deze te verhitten tot minimaal 70 graden;
- Op- en overslag van mest mag voortaan alleen nog binnen gebeuren, bij voorkeur in een luchtdicht systeem of een luchtdicht afgesloten ruimte.
- Een luchtreinigingsinstallatie wordt verplicht gesteld. Deze moet een minimaal rendement van 85% stofreductie hebben.
- Als vergisting wordt toegepast, moeten de vergistingsgassen via een warmtekrachtkoppeling, verbrandingsmotor of luchtreinigingsinstallatie lopen. Het direct leveren op het gasnet door middel van groengas is ook toegestaan.
- De provincie wil uit voorzorg naar een systeem waarbij er geen uitstoot van stof meer is: het zogenaamde 'potdicht-principe'. Omdat dat praktisch niet mogelijk is, moeten mestverwerkers de maximale maatregelen nemen voor zover technisch, bouwkundig en economisch mogelijk, om de uitstoot te beperken.
- De uitstoot van stof zo veel mogelijk beperken en meten; Voor alle ondernemers met een mestbewerkingsinstallatie geldt een minimalisatieverplichting op totaal stof. Ondernemers moeten komen tot een steeds verdere reductie van emissies van totaal stof. Iedere 5 jaar moeten ondernemers aantonen welke mogelijkheden zij binnen hun bedrijf zien om stofemissies verder te beperken. Daarnaast moet er een (periodieke) meting gedaan worden naar de uitstoot van totaal stof.

Aan de vergunning wordt de verplichting verbonden om elke vijf jaar inzichtelijk te maken in welke mate emissie van totaal stof plaatsvindt en kan worden beperkt. Gedeputeerde Staten zullen - indien daar aanleiding voor is - deze informatie gebruiken om de vergunning te actualiseren.

[Beleidsregel industriële geur Noord-Brabant 2018](#)

Op 30 april 2018 is deze beleidsregel van kracht geworden. Deze beleidsregel vormt het uitgangspunt bij vergunningverlening en heeft betrekking op alle geur veroorzakende activiteiten. Uitgangspunt van het geurbeleid is het zo veel mogelijk beperken van geurhinder en het voorkomen van nieuwe hinder. Daarbij wordt uitgegaan van het toepassen van beste beschikbare technieken. Met het oog op geur staat de overslag van (potentieel) geurende goederen en met name de mestbewerkingsinstallatie centraal. Geuren als gevolg van het bewerken van mest vallen onder de reikwijdte van deze provinciale beleidsregel.

Er is voor gekozen om bij mestbewerking niet uit te gaan van de reguliere richt- en grenswaarden die gelden voor industriële activiteiten, maar van de helft van die waarden, zodat op deze wijze rekening wordt gehouden met de emissies uit de stallen van de van de veehouderij op dezelfde locatie.

2.5. Beleid Brabantse waterschappen

In de Waterwet zijn algemene doelstellingen geformuleerd die richtinggevend zijn voor de uitvoering van het waterbeheer, waaronder vergunningverlening. Een van die maatgevende doelen uit de Waterwet is de bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen. De in het Waterwet opgenomen doelstelling zijn geconcretiseerd in normen en beleid. Daarnaast worden lozingen getoetst aan de Waterwet en Wet milieubeheer, zoals BBT-documenten voor toetsing van de effecten van lozingen op het oppervlaktewater. Ook worden lozingen getoetst aan de regels die het waterschap hanteert bij de bescherming van watergangen (sloten, beken en rivieren), waterkeringen en bijbehorende kunstwerken (gemalen, stuwen).

Specifiek t.a.v. mestverwerkingsinstallaties zijn door de Brabantse waterschappen (locatie-onafhankelijke) beleidsregels vastgesteld m.b.t. effluentlozingen op oppervlaktewater ten aanzien van antibiotica en resistente bacteriën. Via deze beleidsregels worden voorwaarden gesteld t.a.v. de toe te passen zuiveringstechniek voor een installatie die dierlijke mest bewerkt. Deze regels zijn opgesteld vanwege het ontbreken van een landelijk kader om de lozingen met betrekking tot antibiotica en resistente bacteriën te kunnen toetsen.

2.6. Regionaal en gemeentelijk beleid

[Visie mestbewerking, Noordoost en Zuidoost Brabant](#)

De gemeenten in Noordoost- en Zuidoost Brabant (de regio's met het grootste mestoverschot) hebben in afstemming met de provincie Noord-Brabant in 2018 een gezamenlijke visie opgesteld over mestbewerking. Hierbij is voortgebouwd op de

uitkomsten van de Dialoog Mestbeleid (2016) en de besluitvorming in Provinciale Staten (2017). Het doel van de visie is het beschrijven waar de gemeenten en provincie naar toe willen met mestbewerking. Om er toe bij te dragen dat er in Brabant voldoende mestbewerkingscapaciteit is van de goede kwaliteit (soort product en wijze van produceren) op de goede plekken. De samenwerkende regiogemeenten willen vanuit het gemeentelijk perspectief verdere invulling geven aan dit beleid om zo samen met de provincie te komen tot een effectieve aanpak. Dit initiatief komt dus uit de twee regio's met het grootste mestoverschot. Midden en West Brabant zijn daar in 2018 bij aangehaakt.

Mestbewerking moet schoon en veilig zijn. Schoon betekent het voorkomen en/of verminderen van o.a. emissies naar lucht, bodem en water tot een acceptabel laag niveau. Dat geldt ook voor geluid en broeikasgassen. Veilig betreft de volksgezondheid (streven naar nul-emissie ziektekiemen) en vanwege mogelijke calamiteiten en transporten.

Schoon en veilig bewerken van mest geldt voor de hele keten, van dier - mest – huisvesting – bewerking. Dit betekent dat de mestbewerking ook moet bijdragen aan het verminderen van bijvoorbeeld geur-, fijnstof-, ammoniak- en broeikasgasemissies uit stallen (bijvoorbeeld door mest zo snel mogelijk uit de stal af te voeren).

Het transport van mest met grote voertuigen is een grote zorg van gemeenten, bewoners van het buitengebied en bewoners van kleine kernen. Vaak is de infrastructuur niet toereikend voor de grote voertuigen en de veiligheid van andere weggebruikers is in het geding (fietzers, scholieren). Mestbewerking zou moeten bijdragen aan minder transport op de wegen in het buitengebied en minder druk op de veiligheid op deze wegen. Verder bevatten (gestabiliseerde) drijfmest en dunne vloeibare mest veel water en is het transport ervan dan duur en kost veel energie. Indien het (economisch) mogelijk is al op de veehouderijlocatie het water te onttrekken in de vorm van op het oppervlaktewater losbaar water vermindert dit de transportbehoefte aanzienlijk. Het scheiden van (gestabiliseerde) drijfmest en het vervolgens over grote(re) afstand vervoeren van de dikke fractie en het op korte afstand aanwenden van de dunne fractie is ook een optie.

Mestbewerking als onderdeel van de veehouderij kan op de locatie waar de mest ontstaat. Als dat niet kan moet op naar de beste locatie: een daarvoor geschikt bedrijventerrein. Deze zijn aangewezen op basis van een ruimtelijke en milieukundige afweging en sluiten aan op de infrastructuur. Uitbreiden en oprichten van mestbewerkingsinstallaties is conform de Interim Omgevingsverordening in het landelijk gebied alleen bij uitzondering mogelijk. Het is een wens van gemeenten om dit te verruimen als geschiktheid van een locatie op basis van kwaliteitseisen is gebleken en daarvoor op voorhand geen locaties uit te zonderen.

Er zijn diverse mestbewerkingsinstallaties die mest van meerdere locaties bewerken en die niet op bedrijventerreinen liggen. Deze kunnen daar volgens de visie blijven. Wanneer er rond deze locaties problemen (overlast, hoge emissies) zijn dienen deze aangepakt te worden, ultimo verplaatsen naar een goede locatie met een goede installatie.

Eind 2018 hebben de regio's Noordoost en Zuidoost Brabant ingestemd met deze visie als regionale koers en is afgesproken deze voor goedkeuring voor te leggen aan de afzonderlijke colleges. Met het verzoek om deze te hanteren als referentiedocument bij eventuele besluitvorming over nieuwe initiatieven voor mestbewerking. Ook is afgesproken dat wordt gewerkt aan een nieuw locatiebeleid voor mestbewerking, dat uitgaat van kwaliteitseisen en de behoefte aan capaciteit. Een belangrijke stap om tot goede inhoudelijke onderbouwing van locatiekeuze te komen is het opstellen van een planMER en het doorlopen van een m.e.r.-procedure, waarbij deze NRD de eerste stap vormt.

3. OPGAVE MESTBEWERKING

3.1. Opgave mestbewerking in Noord-Brabant

In oktober 2018 zijn Provinciale Staten geïnformeerd over de mestbewerkingscapaciteit (documentnummer PS 4422391). Op dat moment was er op basis van de op dat moment beschikbare gegevens in Brabant een vergunde mestbewerkingscapaciteit beschikbaar van 10,9 miljoen kilo fosfaat, ruim 61 procent van het mestoverschot. Dit is een zo goed mogelijke schatting van de capaciteit destijds met als uitgangspunt dat het eindproduct van de verwerking exportwaardig is. Dubbeltellingen door het optellen van mestscheiding en latere bewerkingsstappen worden hiermee zoveel als mogelijk voorkomen. De mestproductie en -bewerking in de pluimveehouderij is buiten beschouwing gelaten. Omdat de Brabantse pluimveemest nagenoeg geheel verwerkt wordt, verdwijnt deze uit de landbouw in Brabant en Nederland en draagt deze niet meer bij aan het Brabantse mestoverschot.

Het CBS berekent jaarlijks de mestproductie en de uitscheiding van stikstof en fosfaat van de Nederlandse veestapel. De mestproductie en mineralenuitscheiding worden berekend door standaard uitscheidingsfactoren voor de mestproductie en mineralenuitscheiding in kilogram per dier en per jaar te vermenigvuldigen met het aantal dieren in de Landbouwtelling. De uitscheidingsfactoren worden jaarlijks vastgesteld door de Werkgroep Uniformering berekening Mest- en mineralencijfers (WUM). De WUM is onderdeel van het project Emissieregistratie (ER) waarin een groot aantal organisaties samenwerkt met als doel het jaarlijks vaststellen van de uitstoot van verontreinigende stoffen naar lucht, water en bodem.

In tabel 1a en 1b geven we een overzicht van de mestproductie in Noord-Brabant, zowel in termen van tonnen als fosfaatproductie. Het fosfaatgehalte verschilt per diersoort en binnen diersoorten. Omdat wij, in aansluiting op de nationale regelgeving, ons beleid koppelen aan de fosfaatproductie berekenen we de opgave voor mestbewerking in termen van kilo's fosfaat.

	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Totaal veestapel	47 510	43 680	41 920	41 550	40 200	37 830	37 040
Totaal rundvee	16 180	14 060	14 960	14 820	14 490	12 970	12 105
Totaal varkens	20 890	20 310	18 080	18 040	17 340	17 060	17 260
Totaal pluimvee	8 710	7 420	6 890	6 930	6 700	5 970	5 780

Tabel 1a: Hoeveelheid fosfaat in geproduceerde dierlijke mest in Noord-Brabant (1 000 kg per jaar). Bron: CBS, Statline

	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Totaal veestapel	16 411	14 643	14 884	15 236	15 263	14 270	14 010
Totaal rundvee	9 354	8 498	9 302	9 728	9 763	8 910	8 656
Totaal varkens	6 138	5 295	4 726	4 718	4 703	4 572	4 600
Totaal pluimvee	534	381	349	348	345	311	302

Tabel 1b: Hoeveelheid dierlijke mest in Noord-Brabant (1 000 ton per jaar). Bron: CBS, Statline

Wij hebben samen met de omgevingsdiensten en gemeenten een overzicht gemaakt van de vergunde en aangevraagde mestbewerkingsinitiatieven en deze vergeleken met cijfers uit 2018 van het CBS van de mestproductie en de plaatsingsruimte. Deze actuele raming is in onderstaande tabel weergegeven.

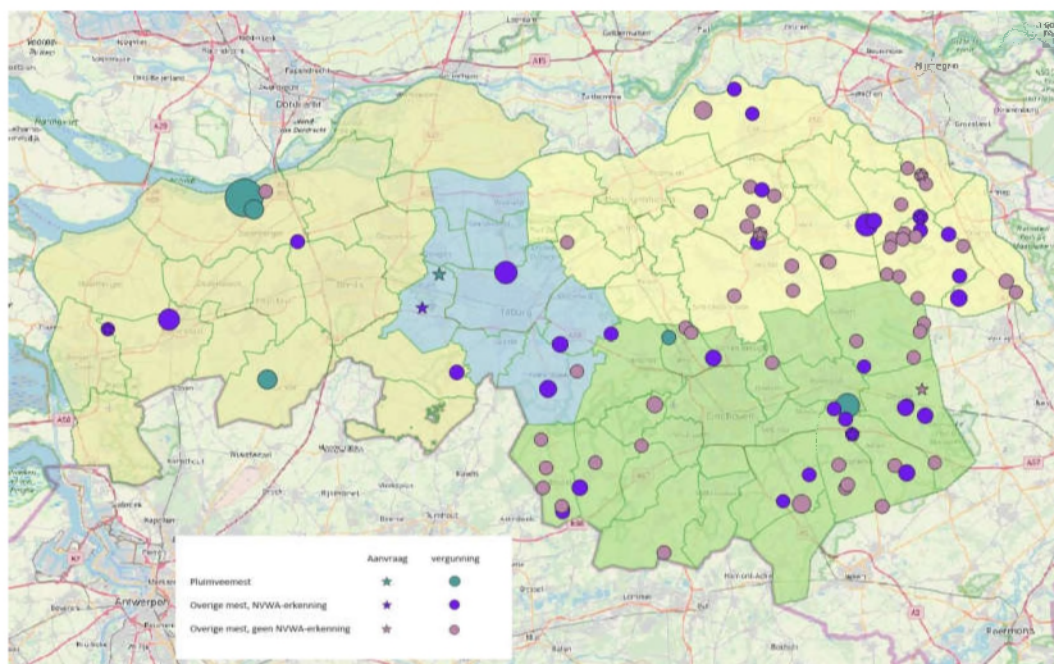
	Bouwsteen voor inschatting opgave	miljoen kg fosfaat
A	Mestproductie in Noord-Brabant, (exclusief pluimveemest), CBS 2018	31,26
B	Plaatsingsruimte, CBS 2018	15,75
C	Mestoverschot, exclusief pluimveemest (=A-B), CBS 2018	15,51
D	Vergunde capaciteit, geschikt voor verwerking, exclusief pluimveemest (inventarisatie provincie sept 2019)	10,46 (67% van mestoverschot C)
E	Bruto opgave (=C-D)	5,05
F	Verwacht vergunningen pijplijn (inclusief schatting vergunbaarheid)	2,49
G	Vergund plus verwachte capaciteit (=D+F)	12,95 (83% van mestoverschot, C)
I	Netto opgave (=C-G)	2,56 (16% van mestoverschot C)

Tabel 2: Resterende opgave mestbewerking in Noord-Brabant, inschatting februari 2020

In figuur 1 is een kaart opgenomen met een overzicht van de (begin 2020) bekende mestbewerkingsinstallaties. Het betreft vergunde locaties en locaties waarvoor een vergunningaanvraag loopt (volledige aanvraag ingediend).

Op deze kaart maken we onderscheid naar:

- Pluimveemestbewerking versus overige mestbewerking
- Wel / geen NVWA-erkenning
- Wel / niet vergund

Figuur 1: locaties met een vergunning of volledige aanvraag (stand 1 februari 2020, zie bijlage 2 voor een grotere versie)

Op 7 juli 2017 hebben Provinciale Staten besloten dat de totale capaciteit voor mestbewerking in Noord-Brabant niet groter mag worden dan het Brabantse mestoverschot² en Gedeputeerde Staten opgedragen met voorstellen te komen voor het begrenzen van die capaciteit op het moment dat de door de provincie vergunde capaciteit 80% van het overschot bedraagt. Begin 2020 is onder bevoegd gezag van de provincie voor 7,05 mln kilo fosfaat (1,7 mln ton mest) vergund. Dit is 45% van het mestoverschot. Onder bevoegd gezag van de gemeenten is voor 3,42 mln kilo fosfaat (0,75 mln ton mest) vergund, 22% van het mestoverschot.

We actualiseren deze cijfers bij het einde van de eerste fase planMER (zie hoofdstuk 4), bij het vaststellen van het ontwerp planMER en bij het uiteindelijk vaststellen van het planMER.

3.2. Verwachtingen m.b.t. de ontwikkeling opgave mestbewerking

Het percentage gerealiseerde capaciteit voor mestbewerking zal de komende jaren naar verwachting toenemen en het mestoverschot in Brabant zal naar verwachting per saldo afnemen:

- Feitelijke realisatie van vergunde, maar nog niet gerealiseerde capaciteit leidt tot een toename van de operationele capaciteit. Dit is een relatief groot deel van de vergunde capaciteit (3,8 mln. kilo fosfaat). Het gaat om vergunningen die niet worden benut. Als vergunningen zijn/worden ingetrokken werkt dit door in de opgave zoals die door de provincie is en wordt berekend. Ten behoeve van dit

² In het Bestuursakkoord 2019-2023 is opgenomen dat de provincie ruimte creëert ruimte voor schone en veilige mestbewerking op daarvoor geschikte locaties tot een totale maximale vergunde omvang van het Brabantse mestoverschot.

planMER maken wij samen met gemeenten en omgevingsdiensten een inschatting³ van het percentage capaciteit dat daadwerkelijk tot realisatie zal komen.

- Dalende plaatsingsruimte: de plaatsingsruimte verandert door de gewaskeuze (grasland versus bouwland), veranderingen van de gebruiksnormen en door de afname van het areaal cultuurgrond. De trend is dat de plaatsingsruimte afneemt, dit leidt tot een toename van het overschot.
- Saneringsregeling varkenshouderij: Door deelname van Brabantse varkenshouders aan deze regeling zal het aantal gehouden varkens afnemen. Varkenshouders konden zich tot 15 januari 2020 aanmelden, in Noord-Brabant hebben ruim 300 varkensbedrijven zich aangemeld voor sanering. Het totaal aantal aanmeldingen is landelijk dusdanig dat het oorspronkelijk beschikbare budget is overtekend. Op 7 februari 2020 heeft het kabinet aangegeven extra budget beschikbaar te stellen. De uiteindelijke deelname is nog niet bekend, we schatten⁴ in dat bij maximale deelname de varkensstapel met 15% krimpt en bij minimale deelname 5%.
- Brabantse Aanpak Stikstof. Naar verwachting zal in het kader van de Brabantse Aanpak Stikstof (6 december 2019) een aantal veehouderijbedrijven stoppen en daarmee het aantal gehouden dieren afnemen. We houden rekening met een brandbreedte van 25 – 100 veehouderijen.
- De Ruimte voor Ruimte regeling in Noord-Brabant. De Interim Omgevingsverordening biedt de mogelijkheid voor het realiseren van nieuwe woningen, in ruil voor het beëindigen van een varkens- of pluimveebedrijf en het uit de markt halen van fosfaatrechten. Nieuwe deelname van varkens- en pluimveebedrijven aan deze regeling leidt tot een daling van de opgave voor mestbewerking zoals hiervoor is geadviseerd.⁵ Deelname aan deze regeling is een communicerend vat met deelname aan de warme sanering of Brabantse aanpak Stikstof (veehouders die willen stoppen wegen deze drie opties af en maken de voor hen meest gunstige keuze). We schatten in dat veehouders eerder zullen kiezen voor de twee genoemde regelingen en dat de komende jaren de inzet van Ruimte voor Ruimte beperkt zal zijn.
- Fosfaatrechtenstelsel melkveehouderij: Het geïntroduceerde stelsel van fosfaatrechten heeft geleid tot een daling van het aantal dieren en daarmee de mestproductie van de melkveehouderij. Hoe deze regelgeving en de Wet grondgebondenheid in de melkveehouderij in de komende jaren in Noord-Brabant zal uitwerken is momenteel moeilijk in te schatten. De verwachting is dat de daling nog zal door gaan. Het is niet de verwachting dat de

³ Daarbij worden de volgende factoren beoordeeld: 1) wel/geen beroep ingesteld tegen de verleende vergunning; 2) business plan 3) organisatie van de initiatiefnemer(s) 4) feitelijke beschikbaarheid locatie voor de initiatiefnemer(s).

⁴ Uitgegaan van landelijke schattingen deelname varkensbedrijven en ervaringen regeling Omgevingskwaliteit (relatief veel deelnemers uit Brabant).

⁵ Deelname van pluimveebedrijven leidt niet tot een impact op de berekende opgave omdat pluimveemest buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van die opgave.

fosfaatuitscheiding per dier (door bedrijfsmaatregelen, met name voer) nog veel zal dalen.

In de vorm van een bandbreedte benadering is ingeschat wat de gevolgen kunnen zijn van bovenstaande ontwikkelingen op de opgave voor mestbewerking in Noord-Brabant in de periode tot 2030. Dat is in tabel 3 weergegeven.

Autonome ontwikkeling	Grotere opgave In mln. kilo fosfaat	Kleinere opgave In mln. kilo fosfaat
Benutting vergunningen	+ 3,14. 30% van de vergunde capaciteit wordt niet benut en ingetrokken. Of installaties worden buiten gebruik gesteld.	Nihil De vergunde capaciteit wordt volledig gerealiseerd c.q. vergunningen / gerealiseerde installaties blijven in stand.
Daling plaatsingsruimte	+1,72 Autonome afname areaal, verandering grondgebruik en lagere aanwendingsnormen (5% lager)	+0,93 Autonome afname areaal en verandering grondgebruik
Warme sanering varkenshouderij en RvR	-0,85 Circa 5% krimp varkens	-2,56 Circa 15% krimp varkens
Brabantse Aanpak Stikstof	-0,12 (25 bedrijfsbeëindigingen)	- 0,47 (100 bedrijfsbeëindigingen)
Melkveehouderij	Nihil geen verdere krimp melkvee	-0,25 2% verdere krimp melkvee
Totaal	+3,88 (toename opgave)	-2,36 (afname opgave)

Tabel 3: Bandbreedte opgave mestbewerking in Noord-Brabant, inschatting september 2019

3.3. Alle mest bewerken voor aanwenden of opslaan

Naast bovengenoemde factoren is het relevant in welke mate de mest die op Brabantse cultuurgrond wordt aangewend bewerkt wordt. Provincie en gemeenten streven ernaar dat uiteindelijk alle mest een bewerking ondergaat voordat deze wordt aangewend of opgeslagen om zo emissies te minimaliseren en de benutting van mineralen te optimaliseren. Aard en noodzaak van bewerking hiervoor verschilt per mestsoort. Vaak zijn eenvoudige eerste bewerkingen op het veehouderijbedrijf al voldoende. Daarnaast zijn ontwikkeling van nieuwe (schoon bij de bron) stalsystemen van invloed op aard en noodzaak van bewerking.

Zoveel mogelijk bewerken van mest die in Noord-Brabant geproduceerd wordt leidt tot behoefte aan extra bewerkingscapaciteit in centrale mestbewerkingsinstallaties en

daarmee van de opgave. Een eerste, ruwe schatting⁶ leert dat er dan voor 4,20 mln kilo fosfaat extra verwerkingscapaciteit nodig is. Voor het maken van de beoogde regionale afspraken is een beter inzicht nodig. In de eerste fase van het planMER maken wij daarom een preciezere raming. Daarbij wordt in ieder geval gekeken naar de mate waarin bewerking van alle mest reëel te verwachten is en de mate waarin dit op de veehouderijlocatie zelf of in een centrale mestbewerkingsinstallatie plaats vindt. Indien nodig passen we ten behoeve van het in de tweede fase planMER op te stellen voorkeursalternatief (zie hoofdstuk 4) de opgave aan op de uitkomsten van deze analyse.

3.4. Drie scenario's voor de opgave

Op basis van het voorgaande werken we in het planMER steeds met drie niveaus van de opgave:

1. LAAG. Uitgaand van het scenario 'klein mestoverschot': $2,56 - 2,36 = 0,20$ mln kilo fosfaat.
2. MIDDEN. De opgave op basis van de huidige situatie: 2,56, afgerond **2,5 miljoen kilo fosfaat**.
3. HOOG. Het scenario 'groot overschot' en een situatie waarin alle mest wordt bewerkt voor opslaan of aanwenden leiden tot een ongeveer even grote extra opgave van respectievelijk 3,88 en 4,20 mln kilo fosfaat. Het is niet erg waarschijnlijk dat beide scenario's zich tegelijkertijd in volle omvang voordoen. Daarom gaan we uit van het gemiddelde: 4 mln kilo fosfaat. Opgeteld bij de huidige situatie levert dit afgerond een opgave van **6,5 miljoen kilo fosfaat** op.

⁶ Bij deze schatting gaan we ervan uit dat 25% van de rundveemest, 100% van de pluimveemest en 90% van varkensmest en overige mest niet op de veehouderijlocatie zelf bewerkt wordt.

4. ALTERNATIEFONTWIKKELING EN EFFECTBESCHRIJVING

4.1. Inleiding

Gemeenten en provincie willen stapsgewijs naar regionale afspraken over locaties voor mestbewerking. Afgesproken is dat naast de eisen die worden gesteld aan installaties (zoals beschreven in hoofdstuk 2) de kwaliteitseisen van locaties leidend zijn voor het gezamenlijk locatiebeleid. Gemeenten en provincie willen in de regionale afspraken aangeven op welke type locaties er in principe ruimte is voor mestbewerking. De locatiekeuze wordt onderbouwd in het op te stellen Milieueffectrapport (planMER).

In het planMER worden bewerkingslocaties beschouwd waar mest van meerdere veehouderijlocaties bij elkaar wordt gebracht en wordt bewerkt, op een veehouderijbedrijf, op een bedrijventerrein of in het buitengebied. Het bewerken van mest op de veehouderijlocatie waar hij ontstaat wordt in het planMER buiten beschouwing gelaten.

De provincie heeft haar beleid over mestbewerking vastgelegd in de Interim Omgevingsverordening. Nadere keuzen daarover worden gemaakt op gemeentelijk niveau, binnen de kaders van het provinciaal beleid.

4.2. Van conceptNRD naar plan van aanpak planMER

Het concept NRD van 18 september 2019 is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- 3 onderzoeksalternatieven (1a - 3b) met 6 varianten (zie *Tabel 4 concept NRD pag. 27: Onderzoeksalternatieven en -varianten*), waarbij uitgegaan wordt van een standaard type mestbewerking;
- Een gevoeligheidsanalyse om de effecten inzichtelijk te maken van ander type mestbewerking en van een hoge en lage benodigde capaciteit voor mestbewerking;
- Een beoordeling van de milieueffecten (incl. volksgezondheid) in twee stappen:
 - een beoordeling van de geschiktheid van locaties op basis van kwaliteitscriteria (*A tot en met J in het concept NRD, pagina 24 en 25*); en
 - een beoordeling van de als potentieel geschikte geachte locaties op milieueffecten *Tabel 5 in het concept NRD op pagina 30. Beoordelingscriteria om effecten van onderzoeksalternatieven en voorkeursalternatief te beschrijven en onderling te vergelijken.*

Naar aanleiding van de zienswijzen en adviezen (zie m.e.r. en Brabant Advies) zijn in dit plan van aanpak planMER de volgende wijzigingen opgenomen.

1. De kaart met uitgesloten gebieden wordt aangevuld met waterzones.
2. De gevoeligheidsanalyse vervalt en de onderwerpen daarvan worden als volgt meegenomen in de onderzoeksalternatieven:
 - de opgave c.q. de benodigde capaciteit voor mestbewerking is ondergebracht onder de onderzoeksalternatieven: een hoog, midden en laag niveau (zie paragraaf 3.4).
 - de omvang (grootte) van de mestbewerkingsinstallatie is eveneens ondergebracht in de onderzoeksalternatieven. We maken daarbij geen onderscheid naar het type mestbewerking, wel naar omvang: klein,

middelgroot en groot. Bij het opstellen van het planMER bepalen wij de bijbehorende omvang. Wij onderbouwen deze keuze als volgt:

- Een mestbewerkingsinstallatie moet voldoen aan de beleidsregels voor geur en gezondheid en dan is de impact op de omgeving gering / nihil.
 - De omvang is van invloed op de risico's rond een mestbewerkingsinstallatie (calamiteiten, storingen in de bedrijfsvoering). De impact daarvan is groter naarmate een installatie groter is. Daar staat tegenover dat de kans op incidenten mede afhankelijk is van de kwaliteit van de bedrijfsvoering; deze is in de regel beter op grotere installaties en daarmee de kans op incidenten kleiner.
 - De omvang is van invloed op het aspect verkeer (aan- en afvoer van mest(producten)).
3. De kwaliteitscriteria en de beoordelingscriteria uit het concept NRD worden in dit plan van aanpak planMER samengevoegd tot één set beoordelingscriteria omgevingskwaliteit. Dit betekent dat in plaats van twee stappen de geschiktheid van een (potentiële) locatie in één stap wordt beoordeeld op basis van omgevingscriteria.
4. Aan de omgevingscriteria wordt een wegingsfactor toegekend waarbij transportbewegingen en impact op de omgeving zwaarder wegen.

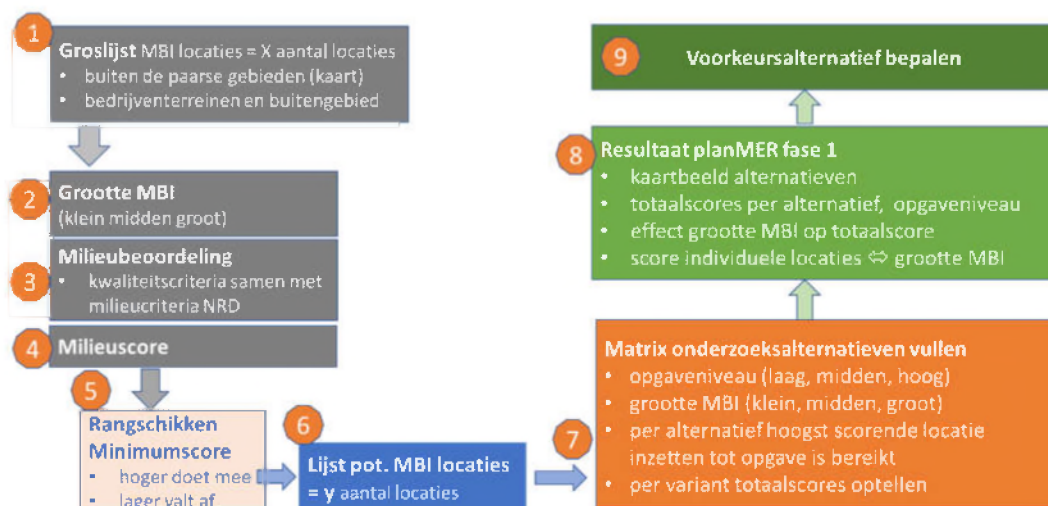
Wij handhaven de 3 onderzoeksalternatieven met 6 varianten (1a - 3b) Zie tabel 4. Binnen iedere variant vinden vervolgens beoordelingen plaats voor drie grootten installaties en voor die niveaus in de opgave.

	onderzoeksalternatief	Variant
1a	Geen nieuwe locaties, restopgave via uitbreiding op geschikte bestaande locaties met een vergunning of een ingediende, volledige en ontvankelijke aanvraag)	Uitbreiding locaties op bedrijventerreinen
1b		Uitbreiding locaties in buitengebied
2a	Alleen nieuwe locaties in Zuidoost Brabant en Noord-Oost-Brabant Alleen nieuwe locaties in Zuidoost Brabant en Noord-Oost-Brabant,	Nieuwe locaties op bedrijventerrein
2b		Nieuwe locaties in buitengebied, daar waar er veel mest (varkens, vleeskalveren) wordt geproduceerd
3a	Nieuwe locaties Brabant-breed, goed bereikbaar en op afstand / lage dichtheid gevoelige functies	Nieuwe locaties op bedrijventerrein
3b		Nieuwe locaties op goed ontsloten en goed gelegen locaties buitengebied
VKA	Wordt bepaald na beoordeling onderzoeksalternatieven en vervolgens beoordeeld	

Tabel 4: Onderzoeksalternatieven en -varianten

4.3. Plan van aanpak planMER in 9 stappen

De beoordelingen vinden plaats in 9 stappen. In figuur 2 zijn deze samengevat weergegeven. De eerste fase van het planMER doorloopt 8 stappen. Op basis van de resultaten formuleren provincie, gemeenten, waterschappen het voorkeursalternatief (stap 9). In de tweede fase wordt het voorkeursalternatief nader uitgewerkt en worden de effecten daarvan beschreven. Samen met de opbrengst van de eerste fase vormt dit het planMER.

Figuur 2 Opstellen planMER tot aan bepalen voorkeursalternatief

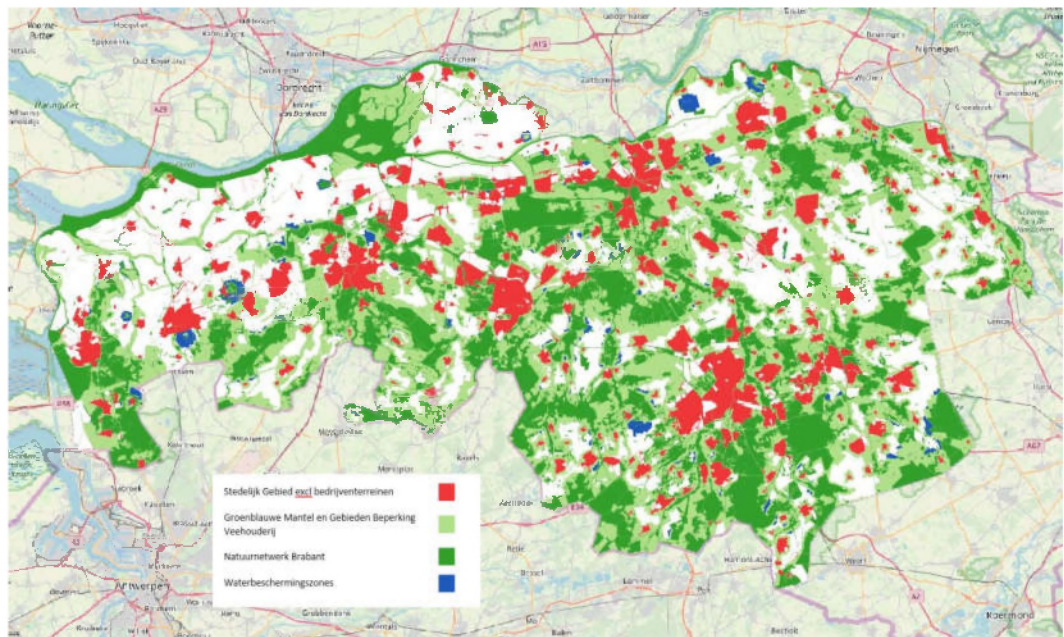
4.3.1 Groslijst (potentiële) locaties

In stap 1 wordt een groslijst van te beoordelen (potentiele) mestbewerkingslocaties samengesteld:

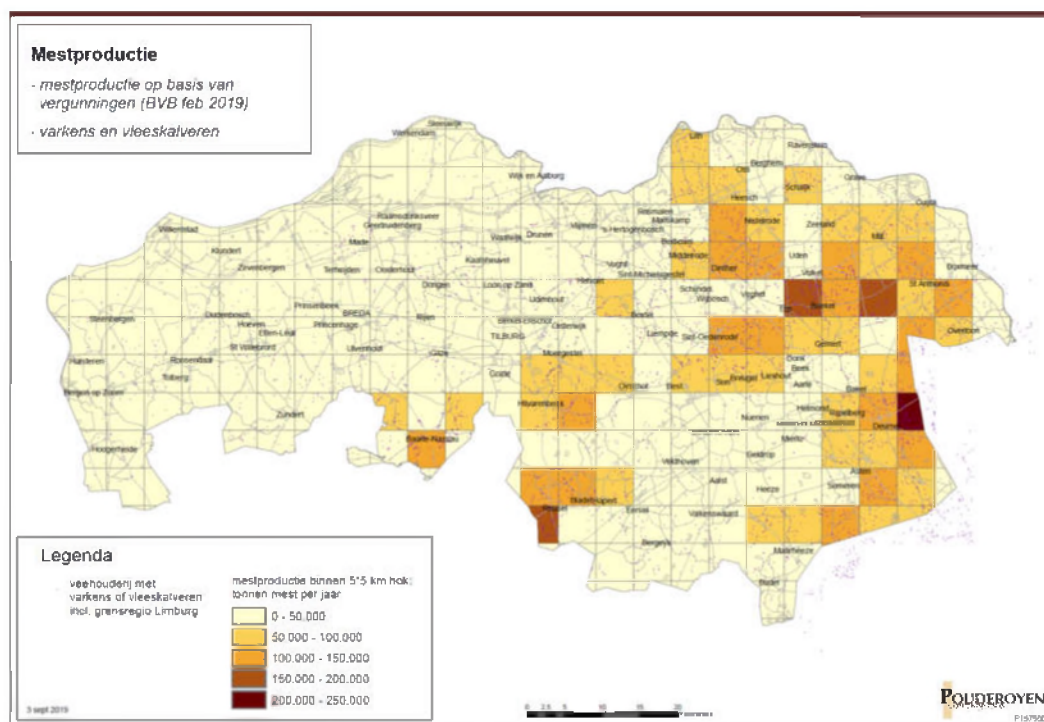
- Alleen locaties buiten de volgende zones (conform Interim Omgevingsverordening, weergegeven in figuur 3):
 - Stedelijk gebied exclusief bedrijventerreinen
 - Gebieden Beperkingen Veehouderij⁷
 - Groen Blauwe Mantel
 - Natuurnetwerk Brabant
 - Attentiezones NNB, grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden
- Bestaande locaties: alle locaties met een vergunning dan wel een volledige en ingediende aanvraag op moment van vaststellen van Reikwijdte en Detailniveau (figuur 1).
- Bedrijventerreinen in heel de provincie Noord-Brabant:
 - van de juiste milieucategorie (4 en 5);

⁷ IN de gemeente Meierijstad zijn rond niet alle kernen Gebieden Beperkingen Veehouderij aangewezen. De gemeentelijke zones rond die kernen beschouwen wij als zijnde gebied Beperking Veehouderij.

- met beschikbare ruimte voor mestbewerking (uitbreiding of vestiging). Eventuele bepalingen in gemeentelijke bestemmingsplannen die mestbewerking beperken of verbieden blijven in de eerste fase van het planMER buiten beschouwing.
- In het buitengebied:
 - potentiële locaties in Noordoost en Zuidoost Brabant in veedichte gebieden (figuur 4): zoekgebieden binnen logische topografische grenzen, orde grootte 500 hectare;
 - potentiële locaties in heel Brabant op logistieke logische plekken. Bij het opstellen van het planMER wordt e.e.a. nader uitgewerkt.

Figuur 3: Uitgesloten gebieden: gebieden die zijn uitgesloten voor nieuwe locaties voor mestbewerking of uitbreiding daarvan (zie bijlage 2 voor een grotere versie).

Figuur 4: Indicatie gebieden met een relatief hoge productie van mest van varkens en vleeskalveren, op basis van forfaitaire normen en vergunde dierplaatsen (bewerking op basis van BVB bestanden Noord-Brabant en Limburg, voorjaar 2019)

4.3.2 Grootteklassen mestbewerkingsinstallaties

In stap 2 worden de mestbewerkingsinstallaties ingedeeld in grootteklassen. De grootte van de mestbewerkingsinstallatie wordt gerelateerd aan een risicobeoordeling: de kans op incidenten of calamiteiten en de impact daarvan op de omgeving. Daarbij wordt de omvang van de transportbewegingen ingeschat (rekening houdend met de verschillende processen⁸) en meegenomen.

NB. Er wordt geen onderscheid gemaakt in typen mestbewerking. De reden daarvoor is dat wanneer een mestbewerkingsinstallatie voldoet aan de beleidsregels voor geur en gezondheid de impact op de omgeving zeer gering is. Met ander woorden het maakt niet uit op welke wijze de mest wordt bewerkt, de emissies zijn zodanig beperkt dat de impact op de omgeving zeer gering is bij toepassing van de beleidsregels bij de vergunningverlening.

4.3.3 Beoordeling (potentiële) locaties

In stap 3 vindt de beoordeling op basis van de omgevingscriteria in tabel 5. Deze zijn een samenvoeging van de kwaliteitscriteria en beoordelingscriteria uit het concept NRD.

Aan de omgevingscriteria wordt een score en een wegingsfactor toegekend. Tabel 5 geeft de wegingsfactor weer. De bepaling van de scores wordt uitgewerkt tijdens de uitvoering het planMER traject.

⁸ Voor transport kan het uitmaken of er een voorbewerking (scheiding dik-dun) heeft plaatsgevonden of niet.

Thema	Gewicht	Criterium	Aanpak per locatie
Woon- en leefklimaat	3	Geur (B+C)	Ontwikkeling geurbelasting Bepalen achtergrondconcentratie en inschatting bijdrage nieuwe bron(en) Vervolgens cumulatieve geurbelasting bepalen Toets aan normen en gezondheidskundige advieswaarden
		Fijn stof (B+C)	Ontwikkeling stofconcentraties Bepalen achtergrondconcentratie en inschatting bijdrage nieuwe bron(en) Toets aan normen en gezondheidskundige advieswaarden
		Geluid (B+C)	Ontwikkeling geluidsbelasting uit de inrichtingen Ontwikkeling geluidsbelasting vanwege toen- of afname verkeer Bepalen van de geluidsgevoelige gebouwen én geluidsgevoelige terreinen
		Externe veiligheid	Ontwikkeling risico's
		Afstand tot gevoelige objecten (A)	Bepaal het aantal en typen woningen/gevoelige objecten binnen 250 en 500 meter
Volksgezondheid	2	Ziekteverwekkers Endotoxinen Milieubelasting	Toets aan gezondheidskundige advieswaarden Ontwikkeling concentratie van endotoxinen. Mogelijke andere verspreiding van ziekteverwekkers Kwaliteit van het woon- en leefmilieu op basis van o.a. cumulatie effecten geur, fijn stof, geluid en verkeer en aantal gevoelige functies/omwonenden
Natuur	1	Depositie van stikstof	Stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en andere kwetsbare natuurgebieden. Toets aan vergunbaarheid Wet natuurbescherming (A)
		Gebieden en waarden	Ligging ten opzichte van natuurgebieden en gebieden met natuurwaarden, mogelijke aantasting (zeldzame)soorten en beïnvloeding natuurdoeltypen
Landschap Cultuurhistorie(D)	1	Waarden Inpassing	Beïnvloeding van landschappelijke patronen/objecten en elementen en cultuurhistorische waarden Mogelijkheden voor landschappelijke inpassing

Ruimte en omgeving (I en J)	1	Realiseerbaarheid	Beschikbaarheid voldoende ruimte Passende bestemmingen Afwezigheid belangrijke beperkingen m.b.t. vergunbaarheid Synergie/conflicterend met (bedrijven in de) omgeving (I en J)
Water (G)	1	Lozingen en kwantiteit	Afstand tot categorie A watergangen of Rijkswateren.
		Lozingen en kwaliteit	Afstand tot KRW-watergangen met typering 'sterk veranderd of kunstmatig'.
		hergebruik	Mogelijkheden voor hergebruik water ipv lozen (G)
Verkeer (E)	2	Intensiteit, veiligheid	Ligging t.o.v. stroomwegen en gebiedsontsluitingswegen. Ligging t.o.v. spoor- en vaarwegen, mogelijkheid meerdere modaliteiten Afstand tot mestconcentratiegebieden (F) Effecten m.b.t. verkeersintensiteiten en verkeersveiligheid (onder andere emissies)
Klimaat	1	Effect op uitstoot broeikasgassen	Berekening van CO2-emissie door verandering in verkeerspatroon van de mest o.b.v. aanneme toeleveranciers en afnemers. Mogelijkheden voor synergie met andere activiteiten (denk aan restwarmte benutten).

Voor iedere (potentiële) locatie (groslijst stap 1) wordt drie keer de totaalscore bepaald: namelijk voor een kleine, middel en grote mestbewerkingsinstallatie. De milieuscores worden, met gebruik making van de wegingsfactoren, opgeteld tot een totaalscore.

Tabel 5 Beoordelingscriteria

letter aanduiding verwijst naar de kwaliteitscriteria uit concept NRD

4.3.4 Rangschikking (potentiële) locaties

In stap 4 worden de (potentiële) mestbewerkingslocaties (groslijst stap 1) gerangschikt op basis van de totaalscore (per locatie voor een kleine, midden en grote mestbewerkingsinstallatie). Vervolgens wordt een te behalen minimumscore bepaald (uit te werken tijdens de uitvoering van het planMER traject).

4.3.5 Selectie (potentiële) locaties

In stap 5 worden de locaties gerelateerd aan de minimumscore. De combinatie van locatie en grootte van de mestbewerkingsinstallatie met een score lager dan de

minimumscore valt af c.q. is niet geschikt voor het bewerken van mest. De overige combinaties gaan mee naar het vervolg.

4.3.6 Lijst geschikte (potentiële) locaties

Stap 6 is de resultante van de stappen 4 en 5 (rangschikken op basis van de milieuscore en relateren aan de minimumscore). Dit resulteert in een lijst met geschikte (potentiële) locaties voor mestbewerking. Het kan daarbij zo zijn dat een (potentiële) locatie wel geschikt is voor slechts één of twee grootteklassen.

4.3.7 Vullen onderzoeksalternatieven

In stap 7 van het planMER worden de matrix (tabel 4) op de volgende wijze gevuld. Voor ieder niveau van de opgave (zie 3.4) en iedere grootte (zie 4.3.2) krijgt iedere van de zes onderzoeksvarianten (1a-3b) een totaalscore, die bestaat uit de gemiddelde score van de hoogst gerangschikte (potentiële) locaties die nodig zijn bij de desbetreffende grootte om de desbetreffende opgave te realiseren.

In onderstaand kader lichten we e.e.a. toe aan de hand van twee fictieve voorbeelden.

Fictieve voorbeelden berekening totaalscores per onderzoeksvariant

- a) Voor het opgavescenario 'laag' zijn 4 kleine installaties nodig. In onderzoeksvariant 1b bestaat de score uit het gemiddelde van de vier hoogst gerangschikte bestaande locaties in het buitengebied.
- b) Voor het opgavescenario 'midden' zijn vier middelgrote installaties nodig. De totaalscore van onderzoeksvariant 2a bestaat uit het gemiddelde van de vier hoogst gerangschikte locaties (bestaand of nieuw) op een bedrijventerrein in Noordoost of Zuidoost Brabant.
- c) Voor het opgavescenario 'hoog' zijn vijf grote installaties nodig. De totaalscore van onderzoeksvariant 3b bestaat uit het gemiddelde van de vijf hoogst gerangschikte locaties (bestaand of nieuw) op een logistiek logische locaties ergens in Brabant.

4.3.8 Opbrengst eerste fase planMER

In stap 8 hebben we een totaalbeeld van de totaalscores van alle onderzoeksvariant. Per variant zijn dat 9 scores voor alle combinatiemogelijkheden van opgavescenario en grootteklassen van installaties. De totaalscores van iedere variant worden ook op kaart gepresenteerd. Aan de hand van de totaalscores per variant ontstaat inzicht in het verschil tussen de onderzoeksvarianten en de mate waarin dat varieert afhankelijk van grootte van installaties en bij de verschillende opgaveniveaus. Ook is er inzicht hoe dit op individuele (potentiële) locaties verschilt. We vragen de GGD (samen met andere gezondheidsdeskundigen) om aan het einde van de eerste fase planMER een advies ten behoeve van het voorkeursalternatief uit te brengen.

Al deze informatie is dan de input voor stap 9.

4.4 Opstellen en beoordelen voorkeursalternatief

Met het opstellen van het voorkeursalternatief start de tweede fase van het planMER. In een interactieve werksessie met bestuurders van provincie, gemeenten en waterschappen wordt, onder gebruik making van de opbrengst van de eerste fase

planMER, een voorkeursalternatief samengesteld. Tussen het moment dat de opbrengst van de eerste fase beschikbaar komt en de werksessie zal voldoende tijd beschikbaar zijn zodat de bestuurders zich met hun volksvertegenwoordigers kunnen beraden op hun inbreng in de werksessie. De opbrengst van fase 1 is openbaar en dus ook beschikbaar voor stakeholders en belangstellenden.

Het voorkeursalternatief bestaat uit een verzameling (potentiële) locaties per opgavescenario waarbinnen desgewenst onderscheid wordt gemaakt naar de gewenste omvang van installaties (per locatie en/of voor het geheel). Die keuze kan gebaseerd zijn op 1 van de onderzochte onderzoeksalternatieven en –varianten, maar kan ook bestaan uit een combinatie daarvan. Na samenstelling van het voorkeursalternatief wordt dit op eenzelfde wijze beoordeeld als de onderzoeksalternatieven (zie 4.3.7). Samen met de opbrengst van de eerste fase vormt dit het planMER.

Bij het opstellen van het voorkeursalternatief wordt ook bepaald hoe provincie en gemeenten om willen gaan met vergunde mestbewerkingsinstallaties in de uitsluitingsgebieden (zie paragraaf 4.3.1) en die een onvoldoende totaalscore behaalden (zie paragraaf 4.3.5), inclusief het effect daarvan op de opgave voor mestbewerking.

4.5 Referentie en nulalternatief

Referentie

De effecten van de alternatieven worden vergeleken met de bestaande toestand en autonome ontwikkeling van het milieu, op basis van bestaand beleid. Het zichtjaar (referentiejaar) in het op te stellen MER is 2030.

In het bestaande beleid is er geen sturing op regio's en is er geen sprake van een verbod op nieuwe locaties. De provincie stuurt in het huidige beleid de vestiging van mestbewerking op bedrijventerreinen. Onderzoeksvariant 3a lijkt daarmee het meest op het bestaande beleid. Daarom wordt er geen nulalternatief (bestaand beleid) apart onderzocht in het MER en hanteren we variant 3a als zodanig.

4.6 Beschouwing doorwerking mestbeleid, energie- en klimaatopgave

Naast het voorgaande zal in het MER ook een beschouwing worden gegeven van de mogelijke effecten van het nieuwe landelijke en provinciale mestbeleid en andere beleidsopgaven, zoals het energie- en klimaatbeleid.

Doorwerking mestbeleid

Voor wat betreft de reductie van broeikasgassen door de veehouderij, ligt het meeste perspectief bij stalsystemen waar de mest bij de bron gescheiden wordt, de verse mest uit de stal wordt verwijderd en ter plaatse wordt vergist of afgevoerd naar een centrale mestverwerker om daar verder te worden bewerkt. Dit geldt voor zowel de rundveehouderij als de varkenshouderij. Waarbij voor de rundveehouderij mag worden verwacht dat dit in hoofdzaak op de bedrijfslocatie zelf zal plaatsvinden en voor de varkenshouderij naar verwachting in hoofdzaak in installaties. Voor wat betreft de reductie van broeikasgassen door aanpassing van stallen, ligt het meeste perspectief bij stalsystemen waar de mest bij de bron gescheiden wordt, de verse mest uit de stal wordt verwijderd en ter plaatse wordt vergist of afgevoerd naar een centrale mestverwerker om daar verder te worden bewerkt. Hiermee wordt niet alleen gestuurd op ammoniak- maar ook op methaanreductie. Dit geldt voor zowel de rundveehouderij als de varkenshouderij. Voldoende mestbewerkingscapaciteit is daarmee een belangrijke voorwaarde voor deze

brongerichte aanpak. Het betreft daarbij industriële mestbewerking en het verwerken van mest op het eigen terrein van veehouderijen, al dan niet in samenwerking met directe omliggende veehouderijen. Hierbij nemen wij ook het (indirecte) energiegebruik van mestbewerking in ogenschouw.

Doorwerking klimaatopgave

Het PBL heeft becijferd dat bij de huidige omvang van de veestapel een reductie tot 10 Mton in 2050 maximaal haalbaar is, mits alle nu bekende mogelijke technische en overige maatregelen maximaal en effectief te worden ingezet. In dat scenario zou de veehouderij verantwoordelijk zijn voor de volledige jaarlijkse broeikasgasuitstoot in Nederland. Dit is geen reëel perspectief, omdat elders in de maatschappij de emissies dan naar nul teruggebracht zouden moeten worden. Een verdere reductie van uitstoot uit de veehouderij (en andere sectoren) is noodzakelijk en bij de huidige stand van de technologie zal de veestapel moeten krimpen. Toepassing van nieuw te ontwikkelen kennis en technologie kan dat wellicht deels opvangen, maar hoeveel dat oplevert blijft onzeker. Het is waarschijnlijk dat ook dan een krimp van de veestapel noodzakelijk zal zijn om de klimaatdoelen op de langere termijn te halen (bron: Duurzaam en gezond, Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, maart 2018). Een krimp van de veestapel leidt tot een afname van het aanbod te verwerken mest.

Omdat dit effecten en beleidskeuzen van een heel andere orde betreft en een ander zichtjaar kennen, worden effecten van deze ontwikkelingen beschouwd maar niet op dezelfde wijze uitgewerkt en vergeleken met de effecten van de onderzoeksalternatieven.

BIJLAGE 1 BEGRIPPENLIJST

Alternatief	Eén van de mogelijke oplossingen om de doelstellingen te bereiken. In deze NRD gaat het om mogelijke onderzoeksalternatieven, gericht op verschillen in de locaties waar uitbreiding van nieuwvestiging van installaties voor mestbewerking wordt toegestaan. IN de tweede fase van het planMER stellen wij het voorkeursalternatief op.
Autonome ontwikkeling	De ontwikkeling van het milieu en andere factoren die kan worden afgeleid uit de huidige toestand van het milieu en vastgesteld beleid.
Beoordelingscriteria	Beslissende kenmerken waarop de milieubeoordeling gebaseerd wordt.
Expert-judgement	Inschatting van één of meerdere deskundige(n) op grond van kennis en ervaring.
Gevoeligheidsanalyse	Deze analyse laat de fluctuatie van een of meer variabelen zien, waardoor de gevoeligheid van het resultaat voor variaties duidelijk wordt. Het is een 'wat-als' methode. Hiermee wordt inzicht verkregen over welke onzekerheden impact hebben op het resultaat, zonder uitspraak te doen over de waarschijnlijkheid van de variaties / afwijkingen.
Mestbewerking	De toepassing van basistechnieken of combinaties daarvan met als doel de aard, samenstelling of hoedanigheid van dierlijke mest te wijzigen, zoals droging, bezinking, (co)vergisting, scheiding, hygiëniseren of indamping van mest. De definitie van mestbewerking is opgenomen in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant.
Mestverwerking	Met mestverwerking wordt bedoeld die bewerkingen van mest die ertoe leiden dat de mestproducten buiten de Nederlandse landbouw (kunnen) worden afgezet. Wij volgen hiermee de definitie van mestverwerking uit de Meststoffenwet. Er is sprake van mestverwerking als de NVWA de desbetreffende installatie heeft erkend.
Mestbewerkings-capaciteit	Capaciteit van een mestbewerkingsinstallatie. In vergunningen wordt deze in de regel uitgedrukt in kubieke meters of tonnen. In de berekening van het mestoverschot is uitgegaan van kilo's fosfaat. Deze berekening wordt specifiek per installatie gemaakt, rekening houdend met het soort mest die wordt bewerkt. Het fosfaatgehalte verschilt namelijk per mestsoort.
Rangschikking / Ranking	Classificatie in een bepaalde volgorde. In deze NRD een classificatie van locaties van bestaande en potentiële mestbewerkingslocaties op basis van een set van beoordelingscriteria.

Referentiesituatie	De situatie in het plangebied wanneer enkel de autonome ontwikkelingen en niet de voorgenomen activiteit plaatsvindt. Ten opzichte van deze situatie worden de effecten van de activiteit beoordeeld.
Scenario's	Scenario's geven een beeld van de wijze waarop de activiteit mestbewerking zich in de toekomst zou kunnen ontwikkelen en maken in deze NRD onderdeel uit van de gevoeligheidsanalyse. Door het beschouwen van verschillende scenario's ontstaat een beeld van de bandbreedte aan effecten als gevolg van de activiteit mestbewerking.

BIJLAGE 2 KAARTEN

A. Gebieden die zijn uitgesloten voor nieuwe locaties voor mestbewerking op grond van de Interim Omgevingsverordening.

